

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การออกร่างข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินค่าตอบแทนการ
สืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา พ.ศ.

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๖.๒/๐๑๓๙๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงการคลังได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ เสนอร่างข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินค่าตอบแทนการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา พ.ศ. ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้บุคคลหรือสำนักงานซึ่งเป็นผู้สืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับเงินค่าตอบแทนจากส่วนราชการโดยให้จ่ายจากเงินที่ได้รับจากการบังคับคดีหรือการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาในการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ผ่านมาของส่วนราชการอันเนื่องมาจากการที่ส่วนราชการไม่มีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยตรง และเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ที่ได้รับมอบหมายไม่มีความเชี่ยวชาญในการสืบหาทรัพย์สิน ทำให้การดำเนินการดังกล่าวใช้เวลานานและไม่คุ้มค่าใช้จ่ายที่เสียไป

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการร่างข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินค่าตอบแทนการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา พ.ศ. ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ ตรวจสอบพิจารณาต่อไป ซึ่งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้มีความเห็นว่าร่างข้อบังคับกระทรวงการคลังดังกล่าวเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สืบหาทรัพย์สิน ซึ่งมีใช้การจ่ายค่าสินบนรางวัลอันจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้ จึงสมควรให้กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการอาศัยอำนาจที่เหมาะสมในการออกข้อบังคับเรื่องนี้ให้ได้ข้อยุติก่อน

กรมบัญชีกลางได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วเห็นว่า ตามหลักการของกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เงินที่ส่วนราชการได้รับจากการบังคับคดีและเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน แต่เนื่องจากกระทรวงการคลังพิจารณาเห็นสมควรอนุญาตให้ส่วนราชการมอบให้บุคคลหรือสำนักงานสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแทนส่วนราชการ และมีการจ่าย

ค่าตอบแทนการทำงานโดยหักจากเงินที่ได้รับจากการบังคับคดี ค่าตอบแทนการทำงานดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้ได้มาซึ่งเงินที่ได้รับจากการบังคับคดี หรือการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจพิจารณาอนุญาตได้ตามมาตรา ๔ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวได้ข้อยุติ กรมบัญชีกลางจึงขอหารือว่าการกำหนดร่างข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินค่าตอบแทนการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา พ.ศ. โดยอาศัยอำนาจตามตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ นั้น ถูกต้องหรือไม่ และหากไม่ถูกต้องควรอาศัยอำนาจของกฎหมายใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยรับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว มีความเห็นว่า ส่วนราชการจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับเงินอันพึงชำระให้แก่รัฐบาลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ และโดยที่มาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวบัญญัติให้ส่วนราชการจะต้องนำส่งเงินที่ได้เก็บหรือที่ได้รับทั้งจำนวนเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๑ หรือส่งคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอ แล้วแต่กรณี ตามกำหนดเวลาและข้อบังคับที่รัฐมนตรีกำหนดโดยไม่หักเงินไว้เพื่อการใด ๆ เลย เว้นแต่เป็นรายจ่ายที่กฎหมายอนุญาตให้จ่ายได้ รายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามระเบียบที่ได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลังเพื่อเป็นค่าสินบนรางวัลหรือค่าใช้จ่ายในการจัดให้ได้มาซึ่งเงินอันพึงต้องชำระให้แก่รัฐบาล หรือรายจ่ายที่ต้องจ่ายคืนให้แก่บุคคลใด ๆ เพราะเป็นเงินอันไม่พึงต้องชำระให้แก่รัฐบาลเท่านั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงจะมีอำนาจกำหนดข้อบังคับอนุญาตให้หัวหน้าส่วนราชการหักรายจ่ายจากเงินที่จะต้องเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๑ หรือส่งคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอ แล้วแต่กรณี

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า กระทรวงการคลังได้ออกข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการหักรับจ่ายขาดและการถอนคืนเงินรายรับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การหักรายจ่ายจากเงินรายรับที่ต้องนำส่งเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจ

^๑มาตรา ๔ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๓ บรรดาเงินทั้งปวงที่พึงชำระให้แก่รัฐบาล ไม่ว่าเป็นภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ เงินกู้ หรือเงินอื่นใด หัวหน้าส่วนราชการที่ได้เก็บหรือรับเงินนั้นมีหน้าที่ควบคุมให้ส่งเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๑ หรือส่งคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอตามกำหนดเวลาและข้อบังคับที่รัฐมนตรีกำหนด โดยไม่หักเงินไว้เพื่อการใด ๆ เลย

รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดข้อบังคับอนุญาตให้หัวหน้าส่วนราชการใด ๆ หักรายจ่ายจากเงินที่จะต้องส่งเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๑ หรือส่งคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอได้ ในกรณีดังนี้

- (๑) รายจ่ายที่หักนั้นเป็นรายจ่ายที่มีกฎหมายอนุญาตให้จ่ายได้
- (๒) รายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามระเบียบที่ได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลัง เพื่อเป็นค่าสินบนรางวัล หรือค่าใช้จ่ายในการจัดให้ได้มาซึ่งเงินอันพึงต้องชำระให้แก่รัฐบาล
- (๓) รายจ่ายที่ต้องจ่ายคืนให้แก่บุคคลใด ๆ เพราะเป็นเงินอันไม่พึงต้องชำระให้แก่รัฐบาล

ตามมาตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลังฯ โดยในข้อ ๗^๒ (๒) ของข้อบังคับดังกล่าวได้กำหนดให้รายจ่ายเพื่อจ่ายเป็นค่าสินบน รางวัล หรือค่าใช้จ่ายในการจัดให้ได้มาซึ่งเงินอันพึงต้องชำระให้แก่รัฐบาลสามารถนำมาหักจากเงินรายรับที่จะต้องนำส่งคลังได้ การดำเนินการต่อไปจึงต้องกำหนดระเบียบตามที่ได้รับ ความตกลงจากกระทรวงการคลังเพื่อกำหนดรายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายในกรณีดังกล่าว แต่เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีระเบียบกำหนดรายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายเกี่ยวกับการสืบทอดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลัง ตามมาตรา ๔ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลังฯ ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) จึงเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จะต้องมีการออกระเบียบเพื่อกำหนดให้มีการจ่ายค่าตอบแทนการสืบทอดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันถือได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้ได้มาซึ่งเงินอันพึงต้องชำระให้แก่รัฐบาล ตามมาตรา ๔ วรรคสอง (๒) ก่อน เมื่อมีระเบียบดังกล่าวแล้วก็สามารถหักรายจ่ายจากเงินรายรับที่ต้องนำส่งคลังได้ตามข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการหักรับจ่ายขาดและการถอนคืนเงินรายรับ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยไม่จำเป็นต้องออกร่างข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินค่าตอบแทนการสืบทอดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา พ.ศ. ตามมาตรา ๔ วรรคสอง ตามที่หารือมาอีก

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๑

^๒ ข้อ ๗ รายจ่ายที่สามารถหักจ่ายจากเงินรายรับที่ต้องนำส่งคลัง ได้แก่

(๑) รายจ่ายที่หักนั้นเป็นรายจ่ายที่มีกฎหมายอนุญาตให้จ่ายได้

(๒) รายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามระเบียบที่ได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลัง เพื่อจ่ายเป็นค่าสินบน รางวัล หรือค่าใช้จ่ายในการจัดให้ได้มาซึ่งเงินอันพึงต้องชำระให้แก่รัฐบาล

(๓) รายจ่ายที่ต้องจ่ายคืนให้แก่บุคคลใดๆ เพราะเป็นเงินอันไม่พึงต้องชำระให้แก่รัฐบาล